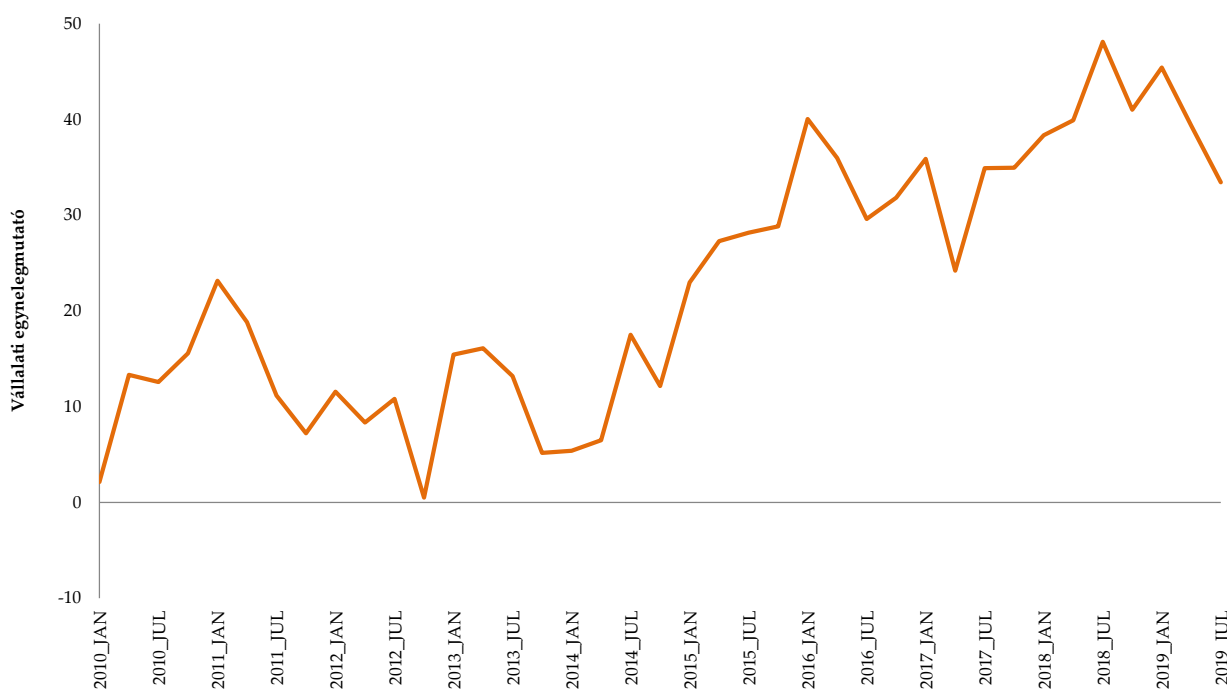

A GVI 2019.júliusi negyedéves konjunktúrafelvételének eredményei

Az MKIK GVI negyedéves vállalati konjunktúrafelmérésében 400 cégvezető véleményét kérdezzük a cégük üzleti helyzetéről és kilátásairól. A 2019. júliusi adatfelvétel eredményei szerint Magyarországon az üzleti bizalom szintje csökkent az előző negyedévhez képest.

2019 júliusára a Negyedéves Konjunktúramutató az előző negyedévi 39 pontról 33 pontra csökkent (lásd 1.ábra).

1. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató alakulása, 2010. 01–2019. 07.

Forrás: GVI 2019

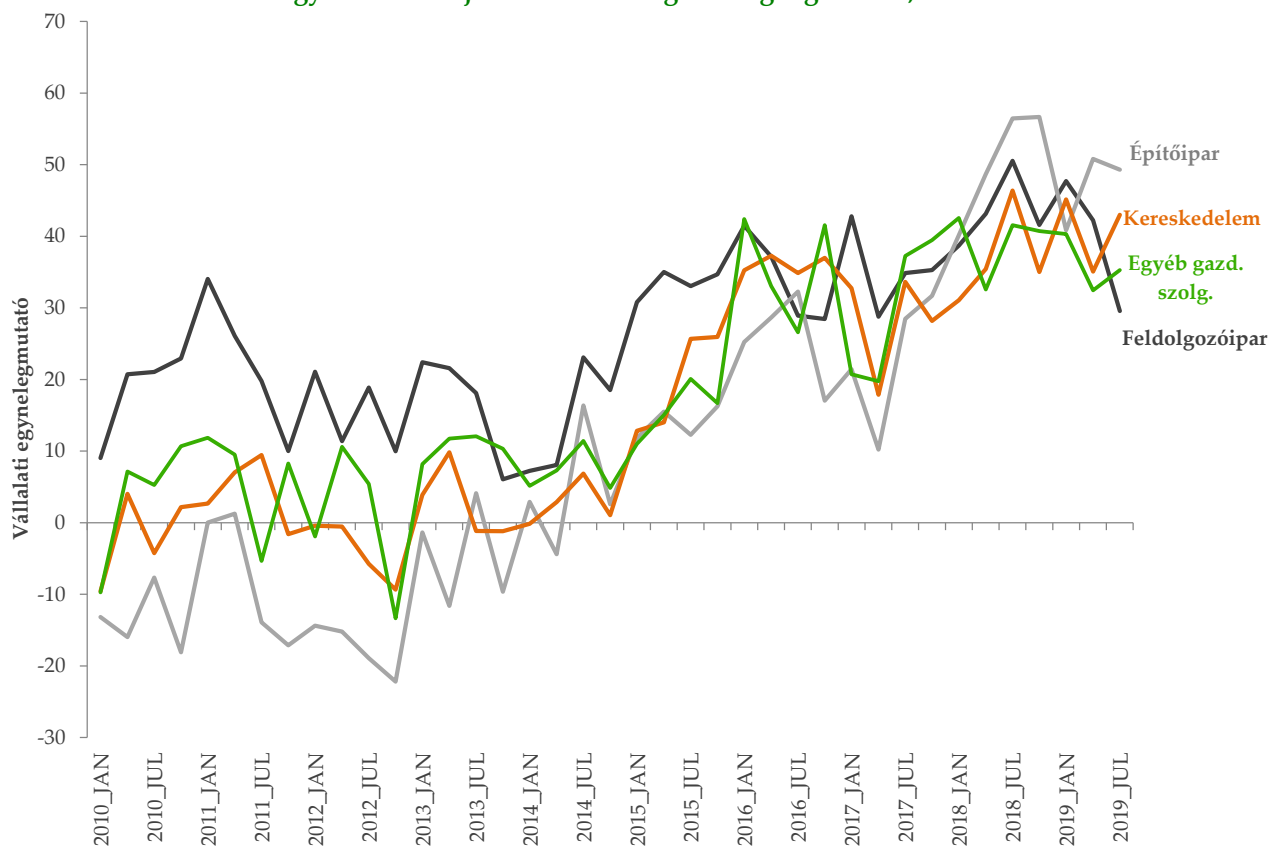
Megjegyzés: Az ábrán látható érték százaskálára vetített aggregált egyenlegmutató. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

GHT 2019. augusztus

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke az építőipari vállalkozások esetében a legmagasabb (+49 pont), a kereskedelmi cégek körében +43, az egyéb gazdasági szolgáltatásokat nyújtó cégek esetében +35 pont, míg a feldolgozóipari cégek körében (+30 ponttal) a legalacsonyabb. Az előző

negyedévhez képest a kereskedelmi cégek esetében 8 pontos növekedés, a feldolgozóipari vállalkozások esetében pedig 13 pontos csökkenés tapasztalható.

2. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató gazdasági ág szerint, 2010. 01–2019. 07.

Forrás: GVI 2019

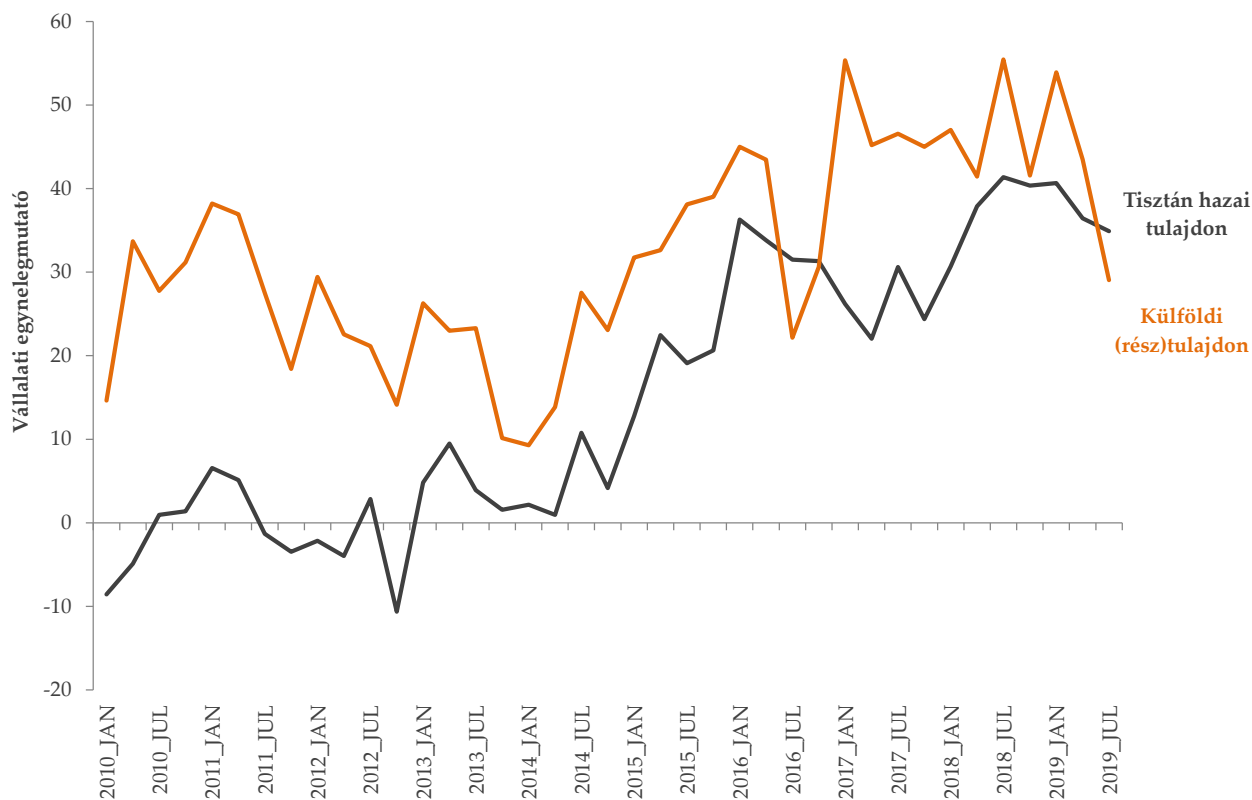
Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egynelegmutatók. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

GHT 2019. augusztus

A cégeket tulajdonszerkezet szerint vizsgálva látható, hogy a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalatok körében +35 pont, a külföldi (rész)tulajdonú vállalkozások esetében pedig +29 pont a Negyedéves Konjunktúramutató

értéke. A tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások esetén az előző negyedévhez képest 2 ponttal, a külföldi (rész)tulajdonú cégek körében 14 ponttal csökkent a mutató értéke.

3. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint, 2010. 01–2019. 07.

Forrás: GVI 2019

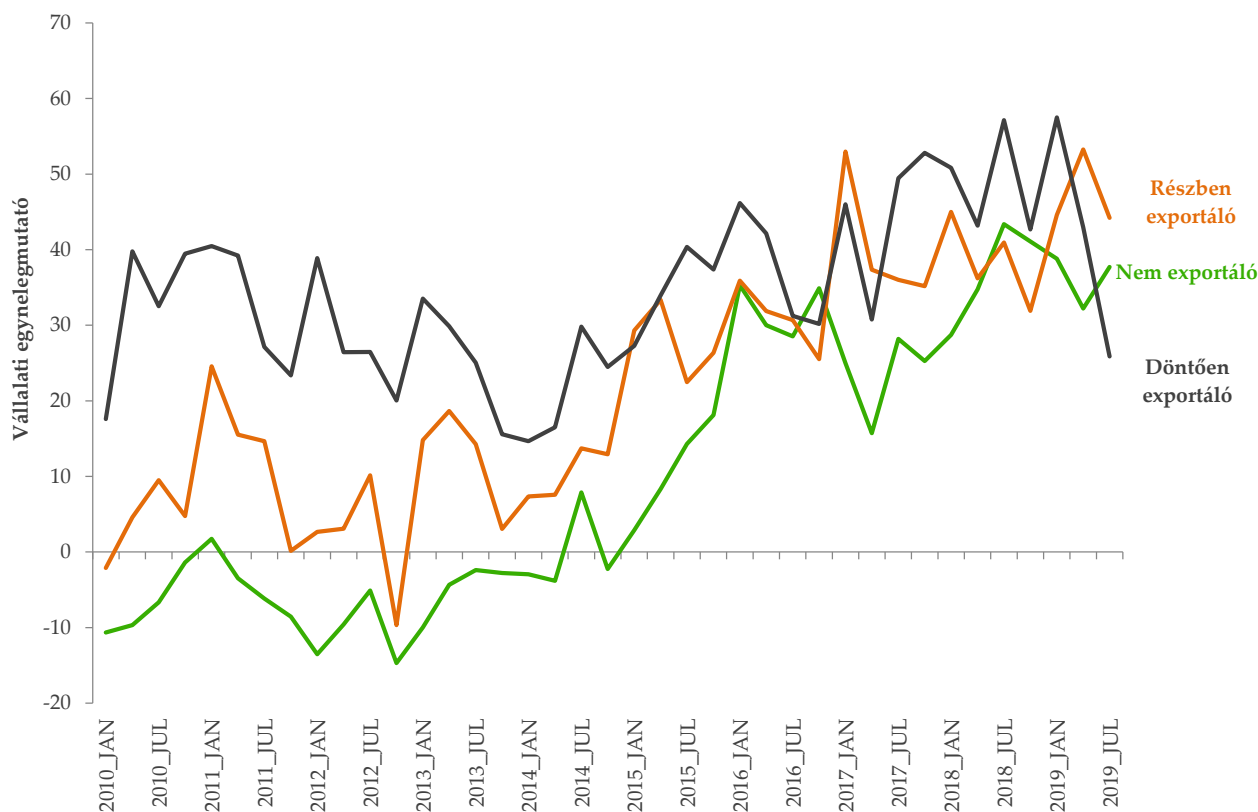
Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egynelegmutatók. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

GHT 2019. augusztus

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a döntően exportáló vállalkozások körében a legalacsonyabb (+26 pont), a részben exportálók esetében +44 ponton áll, míg a nem exportáló cégek körében +38 pont. Az előző

negyedévhez képest a döntően exportáló vállalatok körében 17 ponttal, a részben exportáló cégek körében pedig 9 ponttal csökkent a mutató értéke, a nem exportáló cégek között viszont 5 ponttal emelkedett.

4. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató exporttevékenység szerint, 2010. 01–2019. 07.

Forrás: GVI 2019

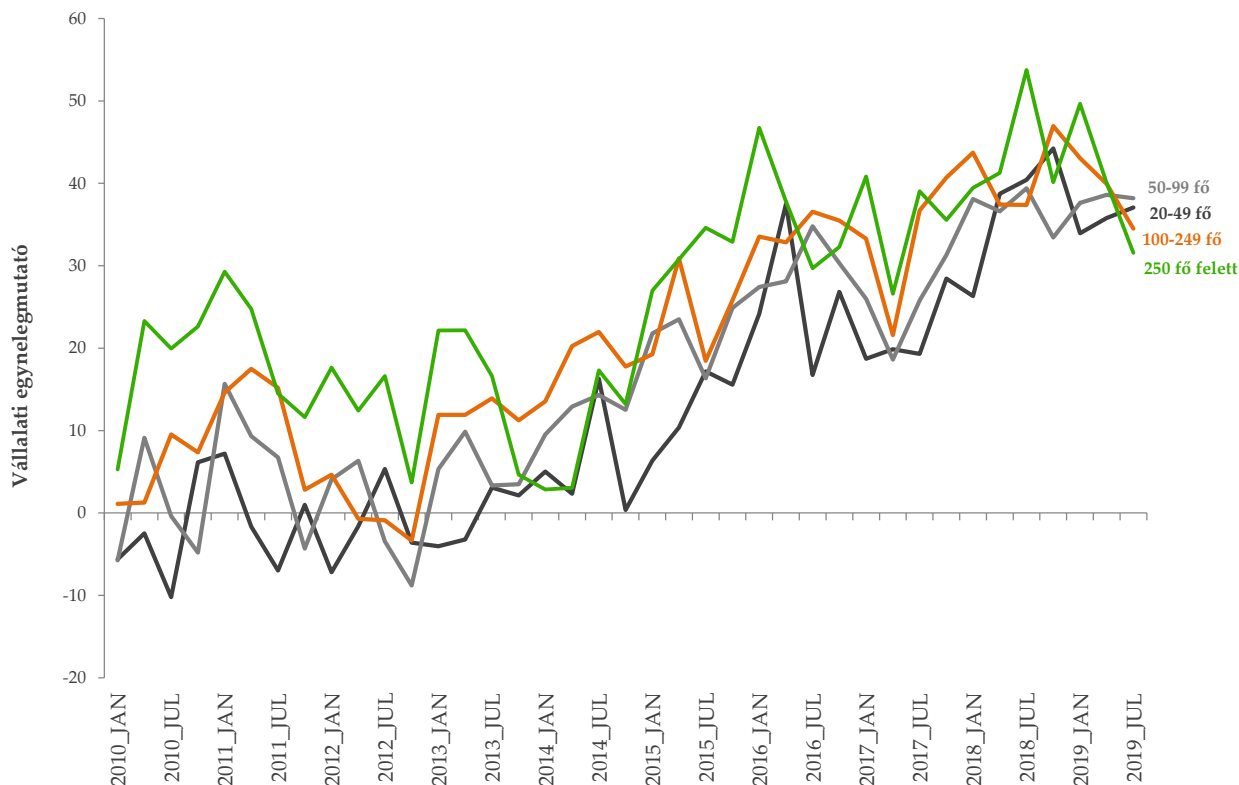
Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egynelegmutatók. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

GHT 2019. augusztus

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a 20–49 fős vállalkozások esetében +37 pont, az 50–99 fős kategóriában +38 pont, a 100–249 fős cégek körében +35 pont, míg a 250 főnél nagyobb vállalatok esetében +32 ponton áll a

mutató. Áprilisi vizsgálatunkhoz képest a legnagyobb, 250 fő feletti kategóriába tartozó cégek körében 9 pontos, a 100–249 fős cégek körében pedig 5 csökkenés következett be.

5. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató létszám-kategória szerint, 2010. 01–2019. 07.

Forrás: GVI 2019

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató tíz komponensből áll:

- jelenlegi/várható üzleti helyzet;
- jelenlegi/várható jövedelmezőség;
- beruházási aktivitás várható alakulása;
- jelenlegi rendelésállomány;
- elmúlt féléves/várható termelési szint;
- létszám várható változása;
- kapacitáskihasználás várható alakulása.

Az almutatók esetében megállapítható, hogy a vállalkozások vezetői optimistábban ítélik meg a beruházások várható szintjét, illetve a jelenlegi rendelésállományt, miközben a

várható jövedelmezőséggel, a jelenlegi jövedelmezőséggel, az elmúlt fél év termelési szintjével, valamint a várható termelési szint alakulásával kapcsolatos véleményük jelentősen negatívabb a 2019. áprilisi szinthez viszonyítva. Az előző év azonos időszakához képest – a beruházások várható szintjével, illetve a létszám alakulásával kapcsolatos várakozások kivételével – minden mutató tekintetében negatívabb a vállalatok véleménye, mint 2018 júliusában.

A júliusi adatok alapján a nagyvállalatok, illetve a kis- és középvállalkozásokhoz

GHT 2019. augusztus

jellemzően hasonlóan ítélik meg helyzetüket. Jelentősebb különbség az elmúlt féléves, illetve a várható termelési szint esetében tapasztalható, amelyek tekintetében a kis- és középvállalkozások pozitívabb helyzetértékelést adtak, mint a 250 fő feletti nagyvállalatok. Ennek háttérében az áll, hogy a nagyvállalatok átlagpontszáma több mutató esetében (jelenlegi és várható jövedelmezőség,

múlt féléves és várható termelési szint) jelentős mértékben visszaesett az előző negyedévhez képest, míg a kis- és középvállalkozások körében számottevő mértékben csak a jelenlegi és a várható jövedelmezőség mutatója csökkent, a várható beruházások mutatója viszont jelentősen emelkedett.

Az adózás digitalizálása

Korunkban a digitalizáció életünk minden területét, így gazdaságunk és társadalmunk szerveződését és működését is áthatja. Az információs technológia kifejezésével élve a „digitizálás” (adat-digitalizálás) a fizikai információ átalakítását jelenti analógból digitális formátumba, míg a „digitalizálás” (folyamat-digitalizálás) egy üzleti modell átalakítása digitális műveletekké. E két módszerrel történik egy vállalat digitális átalakítása. A globalizáció a digitalizálással párosulva példátlan méretű információ- és adatszöveggyűjtést eredményezett. Az adózás területén a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) olyan projektjei, mint a nemzetközi adóelkerülés visszaszorítására irányuló Adóalap-erózió és nyereség-átirányítás (Base Erosion and Profit Shifting, BEPS), az Automatikus (adóügyi) információcsere (Automatic Exchange of Information, AEOI), a Közös jelentéstételi szabványok (Common Reporting Standard, CRS), illetve az adózási szabályok megosztása az Európai Unión belül, valamint az adófizetők igénye a nyilvános adóadatok átláthatóságára újabb kihívásokat, egyben lehetőségeket is generáltak. Az „adó-digitalizálás” módszerével az adóhatóságok eredményesen elemezhetnek minden információt, és jobb szolgáltatást nyújthatnak, hatékonyabbá válhatnak. Az adó-digitalizálás nem kizárólag a papír alapú űrlapok elektronikussá tételét jelenti, hanem teljesen új igényeknek is meg kell felelnie. Kialakítása során figyelembe kell venni, hogy az adófizetők miként töltik ki adóbevallásaikat, mi az adó tárgya, illetve hogy az államigazgatás miként működtethet hatékony adatcsatornákat az adók nyilvántartására és ellenőrzésére papíralapú adóbevallások nélkül. Vagyis az adózás digitalizálásával kényelmesen megoldhatóvá válik számos, a nagy volumenű információk és adatok kezelésével, illetve azok transzparenciájával kapcsolatos kérdés.

A digitális gazdaság adóügyi kihívásai

A digitális gazdaság folyamatosan fejlődik az infokommunikációs technológiák (ICT) bővülésével, melynek nyomán megerősödött és olcsóbbá vált a szükséges technikai háttér, ami átalakítja az üzleti folyamatokat és megerősíti az innovációt a gazdaság különböző szektoraiban, a hagyományos iparágakat is beleértve. Számos előnye mellett a digitalizáció új kihívásokat is teremtett. A BEPS projekt elsődleges, valamennyi G20 és OECD CTPA (Adópolitikai és Igazgatási Központ) ország által elfogadott megállapítása, hogy „a digitalizálás terjedése visszafordíthatatlan tendencia, így lehetetlen elválasztani a digitális világot a gazdaságtól, amelybe beletartozik az adórendszer is”. Ugyanakkor a digitális gazdaság fokozhatja az adóelkerülési kockázatokat a mobilitás, az adatok megbízhatóságának mértéke, a hálózati hatások és a sokoldalú üzleti modellek bővülése miatt. A második fő

megállapítás az volt, hogy a digitális gazdaság több kihívást is teremtett az adóügyi döntéshozók számára, melyek három kategóriába sorolhatók. Ezek mindegyike kapcsolódik a határon átnyúló kereskedelem által generált jövedelemre vonatkozó, a résztvevő országok közötti adóztatási jogok kérdéseire. Az említett kihívások a következők:

- Különböző, az általános forgalmi adó, illetve az áruk és szolgáltatások után fizetendő adók behajtásával kapcsolatban felmerülő problémák a célországban, ahol a fogyasztók beszerzik az árukat és szolgáltatásokat külföldi székhelyű szállítóktól, amelyek nincsenek jelen a fogyasztó országában.
- Olyan cégek adóztatása, melyek értékesítés útján tesznek szert bevételre egy olyan országban, ahol

nem voltak jelen korábban, szétfeszítve ezzel a meglévő jogszabályok, adópolitikák kereteit, melyek keletkezésük idején a vállalat fizikai jelenléte, működése alapján határozták meg az adókötelezettségeket.

- A vállalatok adatgyűjtés és -monitoring útján széles körben

hasznosítják a felhasználókra vonatkozó információkat a digitális termékek és szolgáltatások értékláncaiban, ami aggályokat vet fel a felhasználók hozzájárulása kapcsán.

Az OECD kiadványa többféle intézkedést is javasol e problémák áthidalása érdekében, melyeket számos ország figyelembe vesz.

1. ábra: A digitális gazdaság által teremtett három kihívás

A digitalizálás hatása a nemzetközi adóügyekre

Az adófizetés folyamata sok esetben rengeteg adminisztrációval jár, amelynek teljesítéséhez az adóalanyok általában könyvelő szolgáltatásait veszik igénybe. Számos országban nehéz, vagy akár lehetetlen teljesen önállóan intézni az adóbevallást, mivel összetett számítások szükségesek hozzá. Az adók digitalizálása azonban megoldást kínálhat erre a problémára. A strukturált adónyilvántartás lehetővé tenné azt, hogy az adóbevallás folyamata automatikus és felhasználóbarát legyen. A digitalizálás javítja a folyamatok hatékonyságát és az adatok átláthatóságát. Ha az adóhatóság szakemberei eredményesen elemzik az információkat, hatékonyabb szolgáltatásokat tudnak kínálni. A papíralapú adóügyi rendszer elavult, és

számos kiskapu lehetőségét kínálja. A legnagyobb kihívás a nemzetközi adóelkerülés, amikor vállalatok és magánszemélyek alacsony adóterhelésű földrajzi helyekre irányítják át a nyereségüket, hogy kedvezőbb feltételek mellett adózzanak.

Az adózás digitális átalakításával a következő problémákat lehetne orvosolni:

- Növekedne az átláthatóság.
- Egyszerűsödne az adatfeldolgozás, kezelhetőbbé, könnyebben hozzáférhetővé válnának meglévő információk.
- Alacsony adózási fegyelem: Csökkenne a nagymértékű technológiai különbség a cégek

eszköztára és az államigazgatás munkája között.

- Adócsalás: A gyenge ellenőrzési és nyilvántartási rendszer lehetővé teszi az adójogszabályok kijátszását, ami jelentősen csökkenne a digitalizáció által.

A digitális adatok hozzájárulhatnak a gazdasági tendenciák elemzéséhez és a szakpolitikai változtatások utólagos hatásvizsgálatához is. Az adófizetők számára előnyként jelentkezik a többféle fizetési mód, illetve az adóbevallások kitöltési hibáinak minimalizálása. A digitalizáció által gyorsabbá válik a visszatérítés, amennyiben túlfizetés történt, és könnyebben hozzá lehet férni minden információhoz. A kormányzatok számára is számos pozitív következménnyel jár a digitalizáció: nagyobb adózási fegyelem, nagyobb adóbevétel, kisebb működési költség és hatékonyabb ellenőrzés.

Az OECD országok már korábban is tettek közös, együttműködésen alapuló lépéseket a nemzetközi adóelkerülés ellen. Ennek eredménye egy akcióterv, amely kimondja, hogy a multinacionális vállalatokat értéknövelő gazdasági tevékenységük helyszínén adóztassák meg. A digitalizálás könnyebbé teszi ennek végrehajtását, így a nemzetközi adóelkerülés megakadályozását is. Az akcióterv emellett segít tisztázni az adóztatási jogosultság és a kettős adóztatás kérdéseit is.

A nemzetközi együttműködés fontossága

Annak érdekében, hogy világszerte növekedjen a pénzügyminisztériumok és az országos adóhatóságok kapacitása, különösen a fejlődő országokban, nemzetközi adóügyi együttműködés szükséges. Így hatékony adózási rendszerek jöhetnek létre, melyek

támogatják az adóelkerülés elleni harcot. Az ENSZ a Gazdasági és Szociális Tanács kiegészítő szerveként létrehozta a Nemzetközi adóügyi együttműködés szakértői bizottságát (Committee of Experts on International Cooperation in Tax Matters). Ennek feladata a különböző nemzeti adóhatóságok nemzetközi adóügyi együttműködését erősítő és elősegítő keretet biztosítani. A bizottság különös figyelmet szentel a fejlődő országoknak, valamint azoknak az országoknak, amelyek gazdasága átalakulóban van; kapacitásnövelő ajánlásokat fogalmaz meg és technikai segítséget nyújt. A nemzetközi adóügyi együttműködésnek tehát nagy szerepe van az adóügyek kormányközi vizsgálatának erősítésében, ami tovább egyszerűsíti majd az adó-adminisztráció folyamatát. A nemzetközi együttműködés különösen indokolt az olyan beszállítók általi, határon átnyúló kereskedelem adóztatása esetében, amelyek csekély fizikai jelenléttel rendelkeznek a fogyasztás helyéül szolgáló országban (pl. Facebook, Instagram).

Konklúzió

A hamarosan szükségszerűségként jelentkező adóügyi digitalizálás tehát forradalmi változás, melyhez számos előny, de több kihívás is társul. Számos európai ország kezdeményezte, hogy az adóhatóságok valósítsák meg ezt a szakpolitikát globális szinten. Az adóigazgatás és az adóügyi eljárások digitális átalakulása dominóhatással lesz az adórendszerek reformjára. A digitalizáció megkönnyíti az adóbevallások benyújtásának feladatát, ami növeli az átláthatóságot és elősegíti az adóelkerülés felszámolását. Az adóügyek digitalizálása várhatóan támogatja a nemzetközi kereskedelmet is, és hozzájárulhat a gazdasági növekedéshez világszerte.

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozási időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
	Munkanélküliségi ráta	(Aug)	5,0%	5,0%	5,0%
Németország	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	43,6	43,0	43,2
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(Aug)	94,3	95,1	95,8
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(Aug)	105		105
	Munkanélküliségi ráta	(Aug)	3,7%	3,7%	3,7%
USA	CB fogyasztói bizalmi index	(Aug)	135,1	129,5	135,8
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	50,3	49,9	49,9
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	49,5	49,7	49,7

¹ <https://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/>

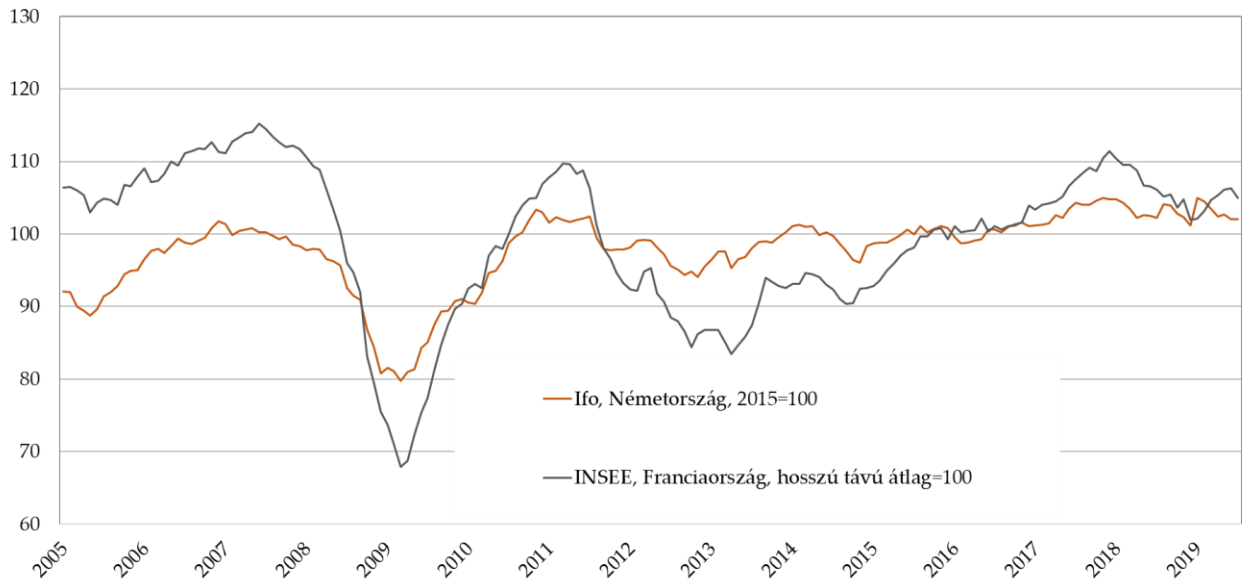
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke augusztusban tovább csökkent, és elmaradt a várakozásoktól. A munkanélküliek aránya a várakozásoknak megfelelően stagnál. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) értéke júliushoz képest csökkent, és alacsonyabb, mint a várakozás. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index értéke nem változott az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke az előző hónapban tapasztalt értékhez képest nőtt, és meghaladta a várakozást. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke szintén növekedést mutat. A munkanélküliek aránya nem változott és a várakozásoknak megfelelően alakult. A kínai beszerzési index csökkent az előző havi adatokhoz képest, és elmaradt a várakozásoktól.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január - 2019. augusztus

Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1054 Budapest, Szabadság tér 7.

Tel: 235-05-84

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Horváth Ágoston, elemző, MKIK GVI

Nábelek Fruzsina, elemző, MKIK GVI

Kutatásvezető:

Makó Ágnes, PhD

ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2019. augusztus, Budapest,

2019-09-10